

MESTNI SVET

4. seja Mestnega sveta dne 8. julija 1958

Na 4. seji Mestnega sveta, ki je bila dne 8. julija 1958, so bile obravnavane tri točke dnevnega reda:

1. odlok o usmerjanju stanovanjske gradnje na območju mesta Ljubljane;

2. pravila kreditnega sklada za zidanje hiš;

3. sprememba tarif komunalnih podjetij.

K prvi in drugi točki dnevnega reda je podal poročilo predsednik Sveta za stanovanjske zadeve tov. Franc Drobež, ki je dejal:

Tovariši!

Obsežen material, ki je danes na dnevnem redu, ni material, ki bi se lahko v celoti sprejel in potrdil, temveč je material, o katerem naj bi člani Mestnega sveta razpravljali in dali svoje pripombe ter dopolnila za diskusijo na občinskih ljudskih odborih in zborih volivcev. To je program gradnje do leta 1961. V zvezi s tem bi opozoril samo na nekatere načelne stvari, ki so vodile Svet za stanovanjske zadeve pri sestavljanju programa perspektivne izgradnje.

Pri izdelavi perspektivnega programa smo izhajali predvsem iz stanja stanovanjskega fonda v Ljubljani, potreb po stanovanjih in iz razpoložljivih sredstev, ki bodo na raz-

polago za stanovanjsko graditev. Stanje stanovanjskega fonda in njegova struktura se je ugotavljala na podlagi statističnih podatkov, analitičnega materiala Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in podatkov iz letnih poročil Sveta za stanovanjske zadeve.

Pri ugotavljanju potreb smo upoštevali naslednje činitelje in ugotovili sledeče rezultate:

1. potrebe po stanovanjih, ki nastajajo zaradi nadomestitve izrabljenega stanovanjskega fonda znašajo za petletno obdobje 2245 stanovanj ali 21% od vseh potreb;

2. dejanski primanjkljaj ugotovljen na podlagi strukture in števila družin v Ljubljani se bo pokrival v razdobju petih let s 3420 stanovanji ali 32% od celokupnih potreb;

3. za predvideni porast prebivalstva bi bilo potrebno zgraditi 4792 stanovanj ali 43% od celokupnih potreb;

4. za potrebe, ki jih zahtevata asanacija in rekonstrukcija mesta, bi bilo potrebno 395 stanovanj ali 4% od celokupnih potreb.

Na osnovi analiz, prikazanih v tabelah perspektivnega plana in analize struktur družin v Ljubljani smo izračunali, da bi morali v razdobju petih let za kritje teh potreb

zgraditi 536.343 m² netto stanovanjske površine, kar predstavlja 10.852 stanovanj ali povprečno 2170 stanovanj letno. Pri ugotavljanju števila stanovanj smo za metodološko osnovo vzeli stanovanja, razdeljena v tri vrste in pri tem predpostavljali, da predstavljata drugi dve vrsti povprečni stanovanjski standard.

Standardnih stanovanj bi morali graditi po predloženem predlogu perspektivnega plana 85% od skup-

nega števila zgrajenih stanovanj in le 15% takih stanovanj, ki predstavljajo višji stanovanjski standard. Iz analize strukture družin in obstoječega stanovanjskega fonda izhaja, da moramo v Ljubljani graditi stanovanja predvsem za tri ali štiričlanske družine, na stanovanja za pet in veččlanske družine odpade le 14,1% od vseh zgrajenih stanovanj. Iz navedenih podatkov in analiz izhaja zaključek, da bi povprečno stanovanje ne smelo imeti več kot 49,43 m² netto stanovanjske površine ali 66,74 m² bruto etažne stanovanjske površine.

Iz podatkov o potrebah po novem stanovanjskem prostoru smo nadalje ugotavljali potrebna sredstva za kritje prikazanih potreb. Pri določanju cen smo se posluž-

VABILO

na 1. sejo okrajnega zbora OLO Ljubljana

Na podlagi 74. in 83. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih ter 48. člena statuta okraja Ljubljana

sklicujem

1. sejo okrajnega zbora, ki bo v petek, dne 1. avgusta 1958, ob 9. uri zjutraj v veliki sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.

Predlagam naslednji

dnevni red:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije;
3. zaprisega novoizvoljenih odbornikov;
4. volitev predsednika zbora;
5. volitev stalnih odborniških komisij:
  - a) mandatno-imunitetne komisije;
  - b) komisije za gospodarstvo;
  - c) komisije za predpise in organizacijska vprašanja.

Vsak ljudski odbornik ima pravico ustno ali pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitne odsotnosti javite Skupščinski pisarni OLO, Kresija, soba št. 16/I (telefon 21-939).

Predsednik OLO:
dr. Marijan Dermastla l. r.

VABILO

na 1. skupno sejo okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Ljubljana

Na podlagi 83. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih ter 48. člena statuta okraja Ljubljana

sklicujem

1. skupno sejo obeh zborov, ki bo v petek, dne 1. avgusta 1958, ob 10. uri dopoldne v veliki sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.

Predlagam naslednji

dnevni red:

1. a) izvolitevčasne komisije za izvolitve in imenovanja;
b) volitev predsednika okrajnega ljudskega odbora;
c) volitev podpredsednikov;
č) volitev skupnih odborniških komisij;
d) volitev svetov;
2. poročilo Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo o delu v letu 1957;
3. poročilo komisije o prevzemu arhiva in inventarja biv. okraja Trbovlje;
4. spremembe in dopolnitve statotov občin;
5. potrditev predračuna Komunalne banke za leto 1958;
6. potrditev odločbe o položajnih plačah Slovenskega narodnega gledališča;
7. garancije;
8. gospodarske zadeve;
9. razlastitve;
10. personalne zadeve.

Vsak ljudski odbornik ima pravico ustno ali pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitno odsotnost javite Skupščinski pisarni OLO, Kresija, soba št. 16/I (telefon 21-939).

Predsednik OLO:
dr. Marijan Dermastla l. r.

VABILO

na 1. sejo zbora proizvajalcev OLO Ljubljana

Na podlagi 74. in 83. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih ter 48. člena statuta okraja Ljubljana

sklicujem

1. sejo zbora proizvajalcev, ki bo v petek, dne 1. avgusta 1958, ob 9. uri zjutraj v mali sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.

Predlagam naslednji

dnevni red:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije;
3. zaprisega novoizvoljenih odbornikov;
4. volitev predsednika zbora;
5. volitev stalnih odborniških komisij:
  - a) mandatno-imunitetne komisije;
  - b) komisije za gospodarstvo;
  - c) komisije za vprašanje delavskega samoupravljanja;
  - d) komisije za predpise in organizacijska vprašanja.

Vsak ljudski odbornik ima pravico ustno ali pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitno odsotnost javite Skupščinski pisarni OLO, Kresija, soba št. 16/I (telefon 21-939).

Predsednik OLO:
dr. Marijan Dermastla l. r.

vali analiz gradbenih stroškov pri obračunanih stanovanjskih objektih v Ljubljani. Na podlagi teh izračunov smo ugotovili, da bi bilo letno potrebno cca 4.580 milijonov dinarjev sredstev, pri tem pa cena za povprečno stanovanje vseh vrst ne bi smela presegati dva milijona 150 tisoč dinarjev. Če upoštevamo samo drugi dve vrsti stanovanj, ki predstavljajo povprečni stanovanjski standard pa le 2 milijona ali povprečno na eno ležišče cca 500 tisoč dinarjev, če upoštevamo, da ima družina v Ljubljani povprečno tri do štiri člane. Iz podatkov o potrebnem številu stanovanj in potrebnih finančnih sredstev za kritje potreb izhaja, da so potrebe po stanovanjih mnogo večje, kot so finančne in operativne možnosti.

Po podatkih Zavoda za plan in iz letnih poročil Sveta za stanovanjske zadeve ter na podlagi sedanjih instrumentov zbiranja lastnih sredstev graditeljev (30% v povprečju) smo izračunali razpoložljiva sredstva v razdobju perspektivnega plana. Upoštevali smo vse izvore sredstev, ki so predvideni za dosedanjimi družbenimi instrumenti, razen tega smo upoštevali tudi vrednost stanovanjskih hiš v izgradnji, ki se prenaša v naslednja leta.

Po teh podatkih se bodo razpoložljiva sredstva gibala od 2940 milijonov v letu 1957 do 3868 milijonov v letu 1961. Na podlagi omenjenega izračuna sredstev, potrebah po stanovanjih in vrstah stanovanj, je sestavljen predlog graditve stanovanj po letih in vrstah za mesto Ljubljano v razdobju 1957 do 1961.

Iz podanega predloga je razvidno, da bomo z razpoložljivimi sredstvi lahko zgradili le 6898 stanovanj ali 63,6% od prikazanih potreb. Predlog perspektivnega programa stanovanjske graditve je sestavljen tako, da ima stanovanjska graditev vsako leto tendenco naraščanja. Postavljeni plan pa bo možno realizirati le, če se bodo gradila standardna stanovanja v enakih odnosih, kot smo jih prikazali v analizah potreb in če se ti odnosi ne bodo spreminjali v korist boljših in večjih stanovanj. Nadalje bo do največje mere potrebo zbrati namenska prosta sredstva graditeljev in povečati hitrost obračanja namenskih sredstev.

Če bi hoteli predloženi program stanovanjske graditve realizirati, bi za poedine vrste stanovanj ne smeli trošiti večjih zneskov, kot so za dvo-ležiščno stanovanje 1.150.000 dinarjev, za troležiščno stanovanje 1 milijon 600.000 dinarjev, štiriležiščno stanovanje 2.000.000, petležiščno stanovanje 2.200.000 dinarjev in šestležiščno stanovanje 2.400.000 dinarjev.

V ceni za stanovanje so zajeti vsi gradbeni in obrtniški stroški, niso pa zajeti stroški za komunalno ureditev stanovanjskih naselij. Vsi stroški, ki presegajo ceno stanovanja kot sem jo navedel, in ta cena ne predstavlja povprečni standard stanovanja, morajo bremeniti neposrednega uživalca stanovanja. V nobenem primeru se ti stroški ne morejo kriti iz družbenih sredstev.

Zato je potrebno, da se z načeli za realizacijo programa stanovanjske izgradnje obravnava tudi problem mobilizacije sredstev od potrošnikov stanovanj in problem, kako določiti stanovanjskemu fondu take instrumente, da se bo sam vzdrževal. Zato sem mnenja, da naj bi Mestni svet razpravljal že danes o naslednjem:

Program stanovanjske izgradnje mora biti tak, da se bodo gradila stanovanja, ki ne bodo zahtevala

večjih družbenih sredstev kot je to predvideno za povprečni stanovanjski standard, vse stroške nad povprečnim stanovanjskim standardom pa so dolžni kriti uživalci stanovanj sami. Zato bo potrebno mobilizirati več sredstev od koristnikov stanovanj, oziroma investitorjev in to na ta način, da se določi taka najemina, ki bo pokrila vse stroške hišne uprave tekočih popravil in investicijskega vzdrževanja ter pri stanovanjih višjega standarda tudi amortizacijo za nadomestitev za vse tiste investicije, ki so bile vložene za višji stanovanjski standard. Rešitev teh problemov nam nalaga tudi resolucija, ki jo je sprejela Republiška Ljudska skupščina, ki ugotavlja, da moramo obdržati povprečno ceno za stanovanje do višine dveh milijonov dinarjev. Republiška skupščina nadalje tudi ugotavlja, da moramo pri gradnji stanovanj upoštevati strukturo družin, ki se giblje v Sloveniji povprečno od 3 do 4 članov. Prav iz teh razlogov naj se ne uporablja več termin kategorizacija stanovanja, temveč naj se uvede pojem standardnega stanovanja, katerega vrednost naj se določi s ceno ležišča.

Na zadnjem zasedanju Mestnega sveta smo razpravljali o pravilih kreditnega sklada, ki so jih skoraj vse občine že sprejele. Ta pravila, ki utrujejo načela uporabe družbenih sredstev se niso menjala, ker so že vsklajena s predpisi o racionalni stanovanjski izgradnji. Tudi načel kreditiranja stanovanjskega združništva ni treba menjati, ker je v njih določeno, da se sme iz družbenih sredstev kreditirati le standardno stanovanje, vse dodatne stroške pa morajo združniki kriti iz lastnih sredstev.

Za uresničitev nalog, ki jih pred nas postavlja perspektivni program in za uspešen razvoj stanovanjske gradnje je potrebno dati še večjega poudarka tistim organizacijam, ki vrše servisno službo za investitorje. Zato je potrebno poudariti vlogo Zavoda za stanovanjsko izgradnjo, ga razvijati in stremeti za tem, da tudi zadrage ustanovijo skupne organizacije ter tehnične službe, ki bodo zanje vršile naloge neposrednega investitorja. Na območju mesta je namreč že toliko zadrug, da bi brez skupnega organa te ne mogle uspešno delati. Zato je potrebno, če hočemo razširiti stanovanjsko združništvo in na ta način pritegniti k reševanju stanovanjskega problema kar najširši krog prebivalstva, ustanoviti posebno organizacijo, ki bo kompleksno reševala vse probleme stanovanjskega združništva.

Da bomo lahko uresnili predloženi program, bo potrebno predvsem razširiti razne zemljiške odnose, odnosno urbanistične probleme. Če tega ne bomo storili, se bodo zakasnila pripravljala dela za gradnjo v letih 1959 in dalje. Občinski ljudski odbori bodo morali vložiti mnogo truda in skrbi ravno v reševanju teh nalog, kajti brez razčiščenih zazidalnih površin ne bo mogoče pristopiti k načrtu in masovni stanovanjski graditvi kot jo zahteva predloženi perspektivni program.

Zaradi nadaljnjega utrjevanja sistema kreditiranja stanovanjske graditve predlagam, da se ponovno prediskutira in izvrši temeljita delitev dela med Zavodom za stanovanjsko izgradnjo in kreditnimi skladi za zidanje stanovanjskih hiš. Zavod za stanovanjsko izgradnjo naj usmerja svoje delo v izvrševanju investitorskih uslug, upravni

odbori kreditnih skladov pa naj ojačajo svojo vlogo pri mobilizaciji dodatnih sredstev in razširitvi namenskega varčevanja. Kreditni skladi morajo postati vplivnejši organ na področju organiziranja družbenih sredstev in jačanju namenske štednje za stanovanjsko graditev in stanovanjsko opremo. Kreditni skladi morajo gledati tudi na to, da se bodo vsa družbena sredstva za stanovanjsko graditev racionalno trošila in da se bo ustvaril stik z delavskimi sveti in zbori volivcev, ki so poklicani, da razpravljajo v uporabi teh sredstev.

Zato predlagam, da se organizira skupen servis upravnih odborov kreditnih skladov na območju Ljubljane z namenom, da se utrdi enotna tehnika kreditiranja stanovanjske graditve. S tem se bo tudi vloga kreditnih skladov povečala predvsem v smeri enotnega organiziranja namenskega varčevanja.

Ker je material precej obsežen in ga ni bilo mogoče pravočasno dostaviti članom Mestnega sveta, predlagam, da se o programu stanovanjske graditve in o drugih predlogih temeljito razpravlja in da se sprejme sklep, da vse te predloge in načela Svet za stanovanjske zadeve vskladi in pripravi material za občinske ljudske odbore, ki bodo o tem razpravljali na svojih sejah in zbore volivcev. Nadalje predlagam, da se o pravilih kreditnega sklada razpravlja, in da se danes tudi dokončno sprejmejo s priporočilom, naj jih sprejmejo vse mestne občine.

Člani Mestnega sveta so na izvajanja tov. Drobeža postavljali razna vprašanja in razpravljali o problemih stanovanjske izgradnje.

Ostoj Tuma

je v začetku razprave vprašal, ali so mišljene v planu stanovanjske izgradnje brutto ali netto površine. V nadaljevanju razprave je dejal, da je ugotovil, da znaša zmanjšanje stanovanjskega prostora v predlogu programa napram obstoječemu stanovanjskemu fondu cca 10%. Če upoštevamo moderno zasnovano stanovanj, lahko smatramo znižanje za teh 10% kot napredek v izgradnji stanovanj. Ta napredek so lahko koristno pokaže v tem, da zmanjšujemo komunalni in komunikacijski del stanovanj, v korist stanovanjskega prostora.

Glede velikih gradbišč je omenil to, naj se organizirajo tam, kjer so za to pogoji.

Nadalje je razpravljal tudi o zazidavah zemljišč v občini Ljubljana-Center in bil mnenja, da so površine v občini Ljubljana-Center bolj zahtevne za pripravo programa zazidave. Končno je bil mišljenja, da morajo biti priprave za gradnjo v centru mesta daljše in bolj poglobljene ter da tu verjetno niti občina niti zavod ni vložil dovolj truda za pravočasno pripravo programa zazidave. Kot primer nesmotrne zazidave je navedel program za gradnjo stolpnice v Pražakovi ulici, kjer znašajo stroški za eno ležišče cca 1.300.000 din, medtem ko se po danes obravnavanih načelih predvidevajo stroški na eno ležišče v višini do 500.000 dinarjev.

Nadalje je razpravljal o akutnih stanovanjskih problemih v nekaterih naseljih Ljubljane in konkretno navajal Sibirijo, Karlovško cesto, stanovanjske provizorije ob Šmartinski cesti in predlagal, naj bi si člani Mestnega sveta stanovanjske probleme v teh naseljih osebno ogledali na licu mesta.

Glede projektov za center pa je dejal, da je to najbolj kočljivo vprašanje. Projektanti bi morali biti bolj disciplinirani in si ne bi smeli dovoliti vsiljevanja svojega individualizma investitorjem.

Razpravo je zaključil s tem, da morajo investitorji postaviti programe in dati projektantom točno določene smernice, katere je projektant dolžan izvajati.

Tone Martinšek

Razpravljal bi o pravilih kreditnih skladov. V pravilih se omenja, da imajo delavci in uslužbenci pravico do posojila iz kreditnega sklada. V nadaljevanju pa pravi, da se daje kredit tistim, ki dajejo prispevek v občinski sklad. Kaj pa je s tistimi podjetji, ki dajejo prispevek v republiški sklad? Od kod bodo ti imeli možnost kreditiranja iz kreditnega sklada?

Drugo vprašanje je, kako zagotoviti obračanje tistih sredstev, ki so jih podjetja dala iz sklada za samostojno razpolaganje in se sedaj vračajo v obliki anuitet. Predlagal bi, da bi se ta sredstva, ki se vračajo kot anuitete, zbirala namensko pri kreditnem skladu, da bi se lahko dobilo za ta namen potrebna sredstva.

K programu stanovanjske izgradnje pa imam sledeč pripombe:

Meni se zdi, da bi bilo nujno potrebno, če hočemo plan v petih letih izvršiti, da pristopimo k organiziranju velikih gradbišč. V našem podjetju imamo projektivni biro, ki ne more projektirati za par hiš neke elemente, ker se to ne izplača, prav tako pa imamo tudi obrate, ki so po svoji funkciji prerasli potrebe podjetja. Tako n. pr. sedaj obrat gradbenih polizdelkov našega podjetja izdeluje železniške pragove in podobno, mesto tega za kar je bil ustanovljen. Mislimo, da bi ustanovili centralno betonarno, vendar smo kasneje ugotovili, da se ne izplača. Jaz moram ugotoviti dalje, da smo v Šiški podrli žerjav, za katerega stanje vsaka montaža 200 do 300.000 dinarjev. Smatram, da bi bilo treba na Mestnem svetu skleniti, da če se že take stvari postavljajo naj se organizirajo velika gradbišča, za katero naj se to pripravi. Edino na ta način bomo lahko pristopili k cenejši gradnji, ker bomo v izdatnejši meri razpoložljivo mehanizacijo in obstoječe kapacitete bolje izkoristili.

Pogrešam v današnji debati tisti del resolucije Republiške ljudske skupščine, da naj bi se gradbišča organizirala tako, da bi se najprej zgradili prostori za bodoče servise, v katere bi se v času gradnje vselili gradbeni delavci, uporabljali bi se tudi za skladišča, pisarne in podobne potrebe v času gradnje.

Marijan Jenko

Zdi se mi, da je tov. Drobež načel eno vprašanje, ki smo ga na področju mesta čutili in sicer vprašanje delitve dela v Zavodu za stanovanjsko izgradnjo. Ko smo formirali zavod smo tudi postavili, kaj je osnovna naloga tega zavoda. Takrat smo bili vsi edini, da je zavod splošno tehnični koordinator na področju projektiranja, operative, industrije gradbenega materiala, na področju koordinacije glede opreme, obrtniških del itd. Vsem pa je jasno, da je zavod vršil tudi naloge, ki so ga v zvezi s to osnovno nalogo koordinirali in organizirali, izvajanja del na področju stanovanjske izgradnje, prilično zavirale predvsem zaradi tega, ker je kadrovska kapaciteta bila premajhna, da bi lahko oprav-

ljal vse naloge, predvsem pa njegove osnovne naloge, ki sem jih že prej omenil. Mislim, da je pravi predlog, da je pri Zavodu za stanovanjsko izgradnjo treba izločiti vse tisto, kar ni naloga zavoda. Zavod je treba usposobiti, da bo lahko vršil svojo osnovno nalogo in da se bo lahko boril za tipizacijo in standardizacijo opreme pri proizvajalcih, kakor tudi z vsemi operativnimi organi, gradbenimi podjetji in podjetji gradbenega materiala za serijsko proizvodnjo. Če pa hočemo to urediti, moramo čimprej rešiti kadrovske vprašanje in organizacijsko usposobitveno upravo.

Ekonomična gradnja zahteva brez dvoma velika gradbišča. Če bomo velika gradbišča čim prej usposobili in obdelali, v ta velika gradbišča vrgli maksimalno mehanizacijo, če bomo vpeljali serijsko tipizirane elemente in jih tudi standardizirali sem prepričan, da bomo lahko še bolj pocenili gradnjo na področju mesta. Potrebno pa je, da vsi občinski ljudski odbori čim prej pristopijo k delu na idejnem urbanističnem programu, da lahko na tej osnovi damo Zavodu za stanovanjsko izgradnjo perspektivo, da lahko pristopi k dogovarjanju z gradbenimi podjetji, ki prevzemajo naloge, kako bodo gradbišča urejena in kakšni tipi stanovanj in blokov bi na ta gradbišča spadali in kakšni ne. Čim pa gremo na to, da rečemo to delo bo Zavod za stanovanjsko izgradnjo izvršil in organiziramo tudi takozvane servise, ki se dogovarjajo z upravnimi odbori skladov, morajo ti servisi vršiti vse finančno-pravne posle na eni strani in na drugi strani povezavo z upravnimi odbori stanovanjskih skladov — vse seveda v odnosu do Zavoda za stanovanjsko izgradnjo. Zato pa je treba sprejeti ustrezna priporočila tako, da bo Zavod za stanovanjsko izgradnjo vršil le tiste naloge, ki jih je tov. Drobež pravilno postavil. Prepričan sem, da s takim poslovanjem odpade med Zavodom za stanovanjsko izgradnjo in občinami določeno nerazumevanje in kritika, ki je bila doslej čisto upravičena, ker bodo pravzaprav sedaj preko upravnih odborov vršili servisi vse finančno-pravne zadeve. Mislim, da je treba to čim prej izvesti.

Leopold Krese:

Ko danes razpravljamo o priporočilih za občinske ljudske odbore v zvezi s gradnjo stanovanj, posebno v zvezi s planom, ki ga je tovariš Drobež iznesel, mislim, da bi bilo dobro priporočilo razširiti. Dobro bi bilo poleg tega tudi posredovati nekatere ugotovitve in sugestije kam drugam — tudi vertikalno.

Mislim, da ne bi bilo v redu, če bi danes razpravljali samo o številu gradenj, temveč bi morali misliti tudi na kvaliteto stanovanjske gradnje in pa na povečanje stanovanjskega fonda s sredstvi, ki so predvidena. To pa je seveda nemogoče samo z individualnimi sredstvi.

Naslednja stvar, ki bi se je dotaknil je ta, da bi se po mojem mnenju izplačalo v prvih dveh letih dati del sredstev tudi iz stanovanjskega fonda za izpopolnitev gradbene operative. Če gremo samo na to, da vsako leto zgradimo čim več stanovanj, nismo rešili vseh problemov. Gre tu za vse mogoče mere o katerih je govoril tov. Jenko in s čimer se strinjam, ker gre tu v glavnem za delitev dela in odgovornosti. V priporočilih je treba prlpomniti, da moramo, četudi z administrativnimi ukrepi, delati na tem,

da se prične gradnja standardnih stanovanj. Mi moramo doseči to, da se ne bo smel vsakdo zmišljovati po svoje. Mislim, da moramo to doseči, da enkrat do tega pridemo.

Treba je tudi spremeniti način nagrajevanja projektantov. Danes je projektant plačan od dosežene proračunske vsote stanovanjske zgradbe in je vsled tega zainteresiran, da je gradnja čim dražja, torej ni zainteresiran na pocenitvi gradnje. Seveda tega ne smemo poploševati, ker niso vsi projektanti enaki, toda urediti moramo to stvar tako, da bo tisti projektant, ki bo naredil najcenejši projekt, dobil večjo nagrado. To bi bilo tudi družbi v večjo korist.

Kakor gre za standardizacijo gradbenega materiala, gre tudi za usposabljanje obrtniške dejavnosti, ki predstavlja 60% vseh stroškov gradnje stanovanj, katera pa povzročajo včasih zakasnitev vselitve tudi do pol leta. Ne mislim tu na tipično obrt. Ker je veliko tega že prevzela industrija. Omogočiti je treba, da se pri gradbenih podjetjih osnujejo kombinati, ki lahko prevzamejo večja gradbišča in ki lahko skrajšajo tudi na polovico roke za gradbena dela.

Mislim, da bi bilo dobro tudi razmisliti, da se na nek način uredi participacija podjetij pri združenih gradnjah, ker bi se verjetno podjetjem bolj izplačalo, da delavcu kreditirajo s tem, da se delavec zaveže za to gradnjo, ker bi bilo to za podjetje cenejše kot pa graditi bloke. Če to omogočajo predpisi, zakaj ne bi šli potem bolj v širino.

Janez Kermavnar

je razpravljal o elementih ekonomske najemnine. Ugotovil je, da je 10% stanovanjski prispevek ena od oblik prehoda na ekonomsko najemnino, ker predstavlja ta v trenutnem položaju pokrivanje razlike med administrativno najemnino in ekonomsko ceno izgradnje stanovanja. Poudaril je tudi, da je danes gradnja stanovanj še veliko predraga in je primerjal indeks cen gradbenega materiala v bivši Jugoslaviji in danes in ugotovil, da če hočemo rešiti stanovanjski problem, da moramo dati priporočilo v tem smislu, da se gradi čim manj stanovanj višjega standarda in čim več cenejših stanovanj, da bi pokrili potrebe. Druga zahteva pa je, da moramo angažirati čim več namenskih, dodatnih sredstev. V tem smislu je tudi predlagal, da se da tozadevno priporočilo občinskim ljudskim odborom.

Ciril Skok:

Pri analizi potreb stanovanj nisem opazil, da bi bilo zapopadeno vprašanje potreb po samskih sobah, čeprav vsi vemo, da samskih sob primanjkuje. Če vzamemo samo primer žena zaposlenih v gostinstvu, ki živijo kot podnajemnice vidimo, da so izkoriščane prav po srednjeveško, da morajo ves svoj prosti čas delati za svoj kot oziroma streho nad glavo. Zato moramo misliti tudi na gradnjo samskih sob n. pr. takih kot so v Delavskem domu, in to ne samo en blok, temveč več, ker je potreba zelo velika.

Ivan Curk:

Eden izmed predgovornikov je sprožil vprašanje nagrajevanja projektantov. Sedaj se projektanti trudijo, da bo gradnja čim dražja, ker je to njihov interes. Občina bi morala biti tisti faktor, ki bi omejevala prekomerno zaslužke projektantov.

Na občini smo razpravljali o povprečnem standardu stanovanj. Ta standard pa se bo uveljavil šele tedaj, ko bodo točni predpisi, kaj je dovoljeno graditi z družbenimi sredstvi in da bodo odpravljene vse nejasnosti, ki še obstajajo.

Tov. Drobež je omenil, da smo presegli predvojno raven stanovanjske izgradnje leta 1956, kar je točno, saj smo v povprečju gradili od leta 1919 do leta 1941 3,16 stanovanj na 1000 prebivalcev, v 11 letih po vojni pa 2,97 stanovanj na 1000 prebivalcev. Drugo je seveda povprečna površina na eno stanovanje, ker je ta danes drugačna.

V nadaljevanju razprave se je dotaknil še gradnje servisnih objektov, ki naj bi jih po njegovem mnenju finansirali investitorji.

ing. Ivo Klemenčič:

Svoječasno smo govorili, da znaša ekonomska najemnina 4 do 5 krat današnje najemnine. Tov. Drobež pa pravi, da bi dosegli ceno dejanskih gradbenih stroškov, če bi dvignili povprečne sedanje najemnine za 93%. To je točno, če uporabimo načelo, naj zajema najemnina le enostavno reprodukcijo, tako, da se v njej ne vračuna izgubljena amortizacija. To načelo, ki ga je predlagal tov. Drobež je tudi pravilno. V današnjem ekonomskem položaju ni možno sedanje generacije obremenjevati za zbiranje sredstev za izgubljeno amortizacijo, temveč moramo načela za najemnino postaviti na tako osnovo, da bo možno vsako stanovanjsko zgradbo vzdrževati, odnosno jo reproducirati.

V nadaljevanju je razpravljal še o načinu financiranja stanovanjske izgradnje. Mišljenja je bil, da je potrebno uporabljati okvirna načela za investiranje po enem ležišču. Vendar je potrebno po njegovem mnenju to vprašanje globlje proučiti.

Ciril Fain:

V zvezi s pravili kreditnih skladov bi se dotaknil vprašanja združne gradnje. Prav bi bilo, da bi gospodarske organizacije sodelovale s čim večjimi sredstvi pri gradnji stanovanj za svoje delavce. Naš cilj mora biti, da bo teh stanovanj čim več in da se bo v te gradnje vložilo tudi čim več lastnih sredstev.

Dalje se predvideva največ 15% lastnih sredstev za gradnjo šol. Ne vem kako bodo lahko občine za šole predvidele take zneske.

V razpravi so sodelovali še člani Mestnega sveta: Ignac Volič, ing. Rado Cotar in Marija Mesarič.

Na vprašanja in pripombe posameznih članov Mestnega sveta je predsednik Sveta za stanovanjske zadeve tov. Franc Drobež dajal pojasnila in izvajal:

Za uresničitev programa stanovanjske graditve moramo ponovno podčrtati vlogo velikih gradbišč. Le z organizirano gradnjo bomo lahko uresničili predloženi plan, to pa je možno le na osnovi dobro izdelane programske analize. Strinjam se s člani sveta, ki so ugotavljali, da moramo iskati in organizirati velika gradbišča predvsem zato, da bomo lahko izkoriščali razpoložljivo mehanizacijo gradbene operative, s čimer bomo lahko prihranili ca. 12% pri opremljenju gradbišč, kakor tudi pri stroških za komunalno izgradnjo in s ponavljanjem projektov pri čemer bomo lahko uporabljali določene materiale in uvajali industrijski način izdelave določenih elementov. Na organiziranih velikih gradbiščih je nadalje možno raz-

vijati tudi gradnjo, ki se kontinuirano gradi tudi preko več let. Vsak drug način gradnje pa vodi do obrtniškega načina dela, ki nikakor ni pogoj za masovno gradnjo. Na velikih gradbiščih moremo proizvajati in predelovati elemente na gradbišču samem in končno tak sistem dela nam omogoča masovna naročila pri naši industriji.

Program gradnje ne zajema vprašanja samskih sob, ker smatramo, da mora biti ta problem obdelan v posebnem programu in sicer v gradnji samskih domov.

Program stanovanjske gradnje je izdelan v netto stanovanjskih površinah, ker nam le-te dajejo realnejšo sliko o strukturi in velikosti stanovanj.

Stanovanjska graditev mora imeti vsako leto tendenco naraščanja. To načelo izhaja iz predloženega plana. V letu 1956 smo zgradili na 1000 prebivalcev 5,8 stanovanj. Vsako leto se gradnja stanovanj na 1000 prebivalcev povečuje. Po analizah potreb po stanovanjih bi morali letno zgraditi 13,8 stanovanj na 1000 prebivalcev. Približno 13 stanovanj na 1000 prebivalcev pa bomo uspeli zgraditi šele v letu 1970, če bomo vsako leto zviševali obseg stanovanjske gradnje v enakem razmerju, kot to predvideva predloženi program. Ze sama ugotovitev, da smo v letu 1956 prekorajčili število stanovanj na 1000 prebivalcev, ki so se v poprečju gradila v stari Jugoslaviji, je zadovoljliva in nam kaže, da se stanovanjska graditev nenehno razvija.

Predlog perspektivnega programa stanovanjske graditve zajema samo sredstva, ki se stekajo v občinske kreditne sklade. Poseben problem, ki ga bo potrebno rešiti, je reševanje stanovanjskega problema gradbenih podjetij, ki plačujejo stanovanjski prispevek v republiški kreditni sklad, kajti iz republiškega kreditnega sklada ni mogoče odobravati posojil stanovanjskim zadrugam niti individualnim graditeljem, čeprav se stanovanjski prispevek od njihovih plač steka v ta sklad. Vsekakor bo pri republiškem kreditnem skladu potrebno urediti, da se del sredstev, ki se stekajo v republiški sklad, odstopi lokalnim kreditnim skladom za kreditiranje združenih in zasebnih hiš delavcev, ki so zaposleni pri gradbenih podjetjih.

Problem plačevanja anuitet iz najemnin bo potrebno posebej obravnavati, in to na ta način, da se kompleksno reši sistem obravnavanja najemnin. Svet za stanovanjske zadeve bo pripravil predlog odloka o ureditvi tega problema.

V pravilih kreditnega sklada smo v sistem financiranja predvideli ugodnejše pogoje za stanovanjske zadruge, ki grade v družbeni lastnini, ker stremimo za tem, da se ustvarja združna lastnina, ne pa zasebna. Zadržnik si pridobi v združnem stanovanjskem objektu stvarno stanovanjsko pravico. V bodočnosti bodo morda prišle v poštev tudi druge oblike, kot so etažna lastnina itd. Vendar mislim, da je danes glavni interes v tem, da koordiniramo družbena sredstva z zasebnimi sredstvi pri ustvarjanju družbene lastnine, ne pa za ustvarjanje zasebne lastnine. Pravila ne zanikajo gradnje stanovanjskih hiš zasebnikov. V naših pravilih je dopustna tudi ta gradnja, vendar menimo, da je pravilno, da državljan, ki se odločijo za to gradnjo, vlagajo več lastnih sredstev. Zato tudi ni tolmačiti načel v pravilih kreditnih skladov tako, da se vrši diferenciacija

cija glede na lastnino, temveč da se vrši diferenciacija glede sredstev, ki jih vlagajo graditelji. Tam, kjer prevladujejo družbena sredstva, moramo upravičeno zahtevati, naj se ustvarja družbena lastnina, nasprotno pa tam, kjer prevladujejo sredstva zasebnikov, naj se ustvarja zasebna lastnina.

Glede gradnje šolskih prostorov se ponovno postavlja vprašanje, ali ni mogoče šol kreditirati izključno iz sredstev skladov.

Menim, da ne smem odstopati od stališča, ki smo ga že sprejeli na Mestnem svetu, namreč da morajo veljati pri gradnji šol enaka načela kot pri gradnji stanovanj. Iz tega sledi, da morajo občinski ljudski odbori pri gradnji šol sodelovati s svojimi sredstvi na enak način kot pri gradnji stanovanj.

Dr. Marijan Dermastia, predsednik Mestnega sveta, je ob zaključku razprave dejal:

Skušal bom povzeti osnovna načela in predloge, ki so bili v razpravi izneseni s tem, da Svet za stanovanjske zadeve vse te predloge konkretno formulira in pripravi material za občinske ljudske odbore in zbere volivcev.

Predvsem moramo ugotoviti, da je območje mesta urbanistično enotno, da moramo zaradi tega voditi enotno politiko stanovanjske izgradnje. Zato je prav, da se držimo prakse, ko smo jo že utrdili, da program stanovanjske zazidave na območju mesta odreja Mestni svet.

Naslednje vprašanje je ureditev odnosov med Zavodom za stanovanjsko izgradnjo do drugih investitorjev. Dosedanji način dela, ki ga je izvrševal zavod, je bil v skladu s sklepi in nalogami, ki jih je naložil Mestni svet. Nepravilno bi bilo trditi, da je Zavod za stanovanjsko izgradnjo vršil distribucijo stanovanj in odredil stanovanjsko politiko. Zavod je vršil samo tiste naloge, ki mu jih je dal Mestni svet. Če izvrševanje teh nalog ni več času primerno, je naša dolžnost, da o tem razpravljamo in sprejmemo smernice, ki bodo ustrezale novim pogojem. Krivično bi bilo obsojati zavod za tisto, kar smo mu sami naložili. Naložili pa smo mu najrazličnejša dela zaradi tega, da bi omogočili izvedbo sprejetih načel, v pogledu kreditiranja iz skladov. V praksi je prišel sistem, da so kreditni skladi odobraval posojila predvsem tistim, ki so predhodno sklenili pogodbo z Zavodom za stanovanjsko izgradnjo. Pri tem pa zavod ni vodil nobene politike, temveč je pogodbe sklepal z vsakomur in za vsako količino, kot so posamezni naročniki zahtevali. Zaradi tega si je tisti, ki je več plačal in zaključil pogodbo za več stanovanj, pridobil nekakšno prioriteto. V takem sistemu je glavna slabost, ki jo moramo odpraviti. Predlog tov. Drobeža o delitvi dela med zavodom in kreditnimi skladi je dovolj konkretiziran in ga je treba izvesti.

Potrebno pa je, da kreditni skladi prevzamejo večjo odgovornost, tako nasproti proslilcem za posojilo, kakor tudi nasproti družbi.

Vso našo politiko v pogledu skladov moramo prilagoditi temu načelu. Kreditni skladi ne morejo v nobenem primeru iti preko sprejetega programa zazidave. Ze do sedaj nismo imeli težav v pogledu gospodarjenja s sredstvi skladov. Težave so nastopale tam, kjer so nekateri tovariši v upravnih odborih skladov težili za tem, da vodijo samostojno politiko na mestnem območju, in to mimo planov, ki jih je sprejel Mestni svet. Če rešimo ta problem, mislim, da smo največje težave rešili.

Kreditni skladi morajo resno razmišljati o povečanju svojih sredstev z ustanavljanjem hranilnih odsekov, v katerih naj bi se koncentrirala sredstva za gradnjo stanovanj.

Prav je tudi, kar je predlagal tov. Drobež, da naj se formira enoten servis stanovanjskih skladov, ki bi omogočal enotno tehniko in vodil poslovanje kreditnih skladov po sistemu bančnega poslovanja. Servis bi moral biti čim bliže banki. Vendar pa bo njegovo organizacijo, naloge in način dela potrebno še posebej obdelati. Postopna ločitev servisa stanovanjskih skladov od zavoda bo razpršila tudi nepravilna mišljenja, ki so se porajala zaradi tega, ker so se določene naloge iz pristojnosti kreditnih skladov opravljale v prostorih zavoda.

S tem bomo dosegli to, da se bo zavod otresel tistega dela, ki pravzaprav ne spada v njegov delokrog. Na ta način bomo dosegli, da se bo zavod posvetil tistim nalogam, ki so odločilne važnosti za napredek stanovanjskega gospodarstva. Predvsem gre tu za vprašanje nadaljnega utrjevanja organizacije investitorjev, razvoja industrializacije gradenj in razvoja industrije gradbenega materiala. Prav so imeli nekateri člani Mestnega sveta, ki so v tem pogledu kritizirali našo ozkost, predvsem pa ozkost naših stanovanjskih skladov, ker nismo dovolj izkoriščali vseh možnosti v tem pogledu. Lahko bi namreč z nekoliko manjšim tempom stanovanjske graditve ustvarjali možnost za hitrejši tempo v neposredni bodočnosti, če bi z razpoložljivimi sredstvi omogočili večjo proizvodnjo gradbenega materiala. Zato bo prav, če sprejmemo kot priporočilo, da zavod izdela konkreten program razvoja industrializacije gradbeništv na našem območju ter da koordinacijski odbor stanovanjskih skladov odredi potrebne kvote, ki naj bi jih posamezni stanovanjski skladi prispevali za te potrebe v skupni sklad pri zavodu. Zavod bi sklepal pogodbe s proizvajalci in skrbel, da se bodo ta sredstva čim koristneje uporabljala. Res je, da je taka tehnika nekoliko v nasprotju z današnjimi predpisi. Vendar pa vsebinsko popolnoma ustreza in bo kot koristna praksa vplivala na podrobne spremembe v naši zakonodaji.

Posebno važno je, da smo se odločili za družbeni minimum v stanovanjski izgradnji. S tem smo popolnoma opredelili tako stanovanje, ki ga družba zagotavlja vsakemu pričakovalcu brez kakršne koli razlike. Vse, kar je pa preko tega družbenega minimuma, je prav, da nosi sam stanovalec, bodisi z neposrednim vlaganjem lastnih sredstev, z najetjem posojilom ali pa s plačilom usrežajoče najemnine. Ko so se namreč pojavile prve razprave o kategorijah, so mnogi, pozablajoč na posledice za stanovalec posameznih kategorij, menili, da gre sedaj za nekako kategorizacijo državljanov. Sedaj, ko so v tem pogledu popolnoma jasna stališča, bodo imele občine dolžnost, da uzakonijo s podrobnejšimi predpisi družbeni minimum. Dobra stran družbenega minimuma je zlasti v tem, da bodo investitorji v okviru odrejenega minimuma vodili neposredno borbo za nadaljnje zmanjšanje stroškov gradnje, ker bo vsako zmanjševanje omogočalo boljše opremljenost stanovanj.

V razpravi so se pojavljala mišljenja, da bi stroške stanovanjske graditve bilo možno izdatno znižati v zmanjšanju družbene akumulacije. Tako stališče se mi ne zdi po-

vsem pravilno. To isto bi namreč lahko dosegli, če bi n. pr. povečali stanovanjski prispevek, kajti v enem in drugem primeru imamo opravka z zmanjšanjem splošne družbene akumulacije. Zato menim, da to najbrž ni prava pot, prav tako pa tudi resolucija Ljudske skupščine LRS poudarja, da ne moremo iskati rešitve v povečanju družbenih sredstev za te potrebe, temveč da lahko iščemo rešitev tega vprašanja v zmanjšanju gradbenih stroškov, predvsem pa v povečanju produktivnosti, ki jo lahko najdemo v industrializaciji stanovanjske graditve. Tu pa je naloga zavoda posebno očitna in prav na tem področju mu moramo dati vse možnosti za napredek v splošnem interesu.

Končno je važno tudi to, da dosedanji stanovanjski fond vključimo v režim družbenega minimuma. Če tega ne bi storili, se izpostavljamu upravičeni kritiki, da so bodoči pričakovalci v slabšem položaju kot tisti, ki so do stanovanjskega prostora že prišli.

Posebno je pomembno to zaradi tega, ker je praksa pokazala, da se je z zgrajenimi stanovanji sedaj v prvi vrsti reševalo kadrovske vprašanje in so zaradi tega dobili stanovanja v glavnem visokokvalificirani delavci in uslužbenci. Zato bo nujno dopolnilno najemnino razširiti tudi na obstoječi stanovanjski fond.

Mestni svet je nato sprejel načela programa perspektive stanovanjske izgradnje, ki so bila podana v predloženem materialu in obrazložena v referatu predsednika Sveta za stanovanjske zadeve tov. Franca Drobeža, kakor tudi predloge članov Mestnega sveta, med katerimi so najvažnejši ti-le:

1. Program stanovanjske izgradnje za območje mesta Ljubljane je sestavljen na podlagi perspektivnega razvoja mesta in ga je zaradi tega potrebno obravnavati na zbirnih volivcev kot celoto, da bodo ti dobili pregled izgradnje celega mesta.

2. Občinski ljudski odbori so dolžni na osnovi perspektivnega programa gradnje izdelati svoje programe zbiranja in delitve sredstev. Ti programi morajo biti v skladu s programom gradnje mesta, ki predvideva do leta 1961 mobilizacijo dodatnih sredstev v višini najmanj 30%.

3. V skladu s programom gradnje morajo občinski ljudski odbori pripraviti primerne površine za gradnjo stanovanj do leta 1961. Pri tem pa morajo ljudski odbori upoštevati predvsem načela resolucije Republiške ljudske skupščine o vlogi velikih gradbišč in načinu racionalnejše zazidave.

4. Pri organizaciji velikih gradbišč je potrebno že pri samem programu gradnje predvideti možnost kontinuiranega sistema zazidave zemljišč in organizacije obratov za prefabricirane elemente na gradbišču. Program o sistemu zazidave mora upoštevati tudi vse možnosti izkoriščanja mehanizacije gradbene operative.

5. Ustanovi naj se servis kreditnih skladov mestnih občin, na katerega naj se prenesejo vse organizacijske in finančne tehnične naloge v zvezi s kreditiranjem stanovanjske izgradnje. Servis naj posveti zlasti veliko pozornost organizaciji in utrjevanju odsekov za namensko varčevanje.

6. Delitev dela med Zavodom za stanovanjsko izgradnjo in servisom naj se uredi pogodbeno tako, da pripravi servis za upravne odbore

kreditnih skladov plan finansiranja planirane stanovanjske gradnje. Ta plan mora biti vsklajen s planom gradnje, ki ga potrdi Mestni svet. V okviru tega programa finansiranja naroča servis po predhodnih sklepih upravnih organov gradnjo stanovanja pri Zavodu za stanovanjsko izgradnjo.

Servis tudi zagotavlja Zavodu za stanovanjsko izgradnjo potrebna sredstva.

7. Vlogo koordinacijskega odbora kreditnih skladov pri Mestnem svetu je treba povečati, da bi se na ta način zagotovilo izvajanje programa stanovanjske izgradnje, predvsem pa razvoja industrije gradbenega materiala in gradbene operative. Koordinacijski odbor je dolžan pripraviti za upravne odbore kreditnih skladov plan sredstev za razvoj gradbene operative in industrije gradbenega materiala ter pri-skrbeti Zavodu za stanovanjsko izgradnjo sredstva za te namene. Koordinacijski odbor mora skrbeti tudi za organizacijo službe varčevanja.

8. Zavod za stanovanjsko izgradnjo naj poveča vpliv na racionalizacijo stanovanjske graditve, na razvoj industrije gradbenega materiala in operative. Nadalje mora skrbeti za organizacijo velikih gradbišč, na katerih bo možno razviti kontinuirano stanovanjsko gradnjo in uresničiti sodelovanje gradbene operative z industrijo gradbenega materiala.

9. Stanovanjski standard in povprečno določeni minimum trošenja družbenih sredstev za ležišče naj se obrazloži volivcem, predvsem s stališča odpravljanja privilegijev za posamezne kategorije prebivalstva. Utrditi je treba načelo, da naj se vsem pričakovalcem stanovanj iz družbenih sredstev zagotovi stanovanja, katerih cene ne presegajo:

- a) za dvoležiščno stanovanje 1,150.000 din
- b) za troležiščno stanovanje 1.600.000 din
- c) za štiriležiščno stanovanje 2.000.000 din
- č) za petležiščno stanovanje 2.200.000 din
- d) za šestležiščno stanovanje 2.400.000 din

Vse stroške, ki presegajo cene za povprečni stanovanjski standard, morajo kriti uživalci stanovanj sami, bodisi z lastnimi sredstvi, z najemanjem posojil ali pa s plačevanjem ekonomske najemnine.

10. Za razvoj stanovanjskega združništva naj se ustanovi skupna organizacija stanovanjskih zadrug, ki bo reševala vse probleme stanovanjskega združništva. Ob tej organizaciji naj se razvija tudi tehnična služba, ki bo vršila naloge neposrednega investitorja za stanovanjske zadruge.

11. Pravila o poslovanju kreditnih skladov se potrdijo. Priporočila se vsem občinskim ljudskim odborom, da jih potrdijo in da prično vsi kreditni skladi na območju mesta Ljubljane poslovati po enotnih načelih.

12. Svetu za stanovanjske zadeve se naroča, da poskrbi za uresničitev sprejetih načel in pripravi ustrezen material za občinske ljudske odbore, ki naj ga predložijo zboru volivcev v razpravo.

Vsebina

Vabilo na 1. skupno sejo okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Ljubljana.

Vabilo na 1. sejo okrajnega zbora OLO Ljubljana.

Vabilo na 1. sejo zbora proizvajalcev OLO Ljubljana.

4. seja Mestnega sveta.